

Lausunto Väylävirastolle maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyistä vaihtoehtoista

1650/08.00.00.01/2024

KHALL 11.06.2024 § 126

Valmistelija

Tekninen johtaja Niina Kinnunen, 044 777 3380,
niina.j.kinnunen@suomussalmi.fi

Väylävirasto on pyytänyt lausuntoa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista. Lausunto pyydetään toimittamaan 4.7.2024 mennessä sähköisen järjestelmän kautta.

Tausta

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa.

Liikenneympäristöön sopivat nopeusrajoitukset vaikuttavat eniten moottoriajoneuvoilla liikkuvien matka-aikoihin ja liikenneturvallisuuteen, mutta myös suojattomien liikkujien, kuten kävelen tai pyörällä liikkuvien, kokemaan turvallisuuden tunteeseen.

Liikenneturvallisuusstrategian mukaan Suomella on tavoitteena liikenneturvallisuuden nollavisio vuoteen 2050 mennessä eli kuolemaa liikenteessä. Päivitettävän ohjeen muutokset ovat askel kohti tätä visiota.

Ohjeen päivittäminen ja Ruotsissa käytössä olevan 100 km/h nopeuskriteerin tarkastelu on kirjattu kansallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteeksi ja Väyläviraston vastuulle.

Ohjetyössä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on valtakunnallisesti suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen.

Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella valtakunnallisesti nopeusrajoitus laskisi 100 km/h:sta 80 km/h:aan noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä tieverkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut.

Muutokset jakautuvat maantieteellisesti tasaisesti ympäri Suomea, mutta kohdistuvat kilometrimäärällisesti eniten Lappiin, Pohjois-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle johtuen näiden alueiden maanteiden kapeudesta ja käytäntöjen yhtenäistämisestä. Suurimmat vaikutukset liikennesuoritteiden näkökulmasta kohdistuvat kuitenkin vilkkaimmille teille. Vaikutukset maakuntakeskuksien saavutettavuuteen ovat pienet, suuri osa tienkäyttäjistä saavuttaa lähimmän maakuntakeskuksen edelleen alle tunnissa. Matka-aikaa muutos lisäisi kaupunkien välillä kahdesta viiteen minuuttia.

Liikenneturvallisuushyötyinä muutos tarkoittaa 14,1 miljoonaa euron lisäsäästöä onnettomuuskustannuksina. Arvioitu kuolemien (3,8) ja vakavien loukkaantumisten (3,4) vuotuinen vähenemä on yhteensä noin 7. Aikavaikutuksina muutos tarkoittaa 12,5 miljoonan euron lisäkustannuksia.

Polttoainekustannuksina muutos tuo lisäsäästöä 4,1 miljoonaa euroa ja hiilidioksidipäästösäästöjä 0,4 miljoonaa euroa.

Liikenneturvallisuushyödyt ovat siis aikakustannusmenetyksiä suuremmat. Kokonaisuudessaan positiivinen kustannusvaikutus on 6,1 miljoonaa euroa.

Väylävirasto pyytää lausuntoja päivitettävän maanteiden nopeusrajoitusohjeen vaikutuksista, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia liikenneturvallisuuteen ja nopeusrajoitusten vaikutuksiin. Pyydämme tarkastelemaan asiaa seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

Tavoitteet

Väylävirasto pyytää lausuntoanne erityisesti seuraavista asioista:

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?
2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?
3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?
4. Muita huomioitasi, mitä?

Liitteet

Tarkastelu nopeusrajoituksien vaikutuksista
Muistio 4.6.2024

Kunnanjohtajan esitys

Kunnanhallitus antaa asiasta alla olevan lausunnon

1. Selvityksen mukaan Kainuussa Kajaanin saavutettavuuteen ei olisi juurikaan tulossa muutoksia. Suomussalmelta katsottuna hyvin todennäköisesti Oulun saavutettavuuteen tulisi merkittäviä muutoksia, koska pääsääntöisesti siihen suuntaan liikennöinnissä käytetään alempiarvoista tieverkkoa Puolangan ja Utajärven kautta.

Vaikutuksien arvioinnissa olisi erityisesti Pohjois-Suomen osalta tehdä tarkastelu muutoinkin kuin vain maakuntakeskuksien osalta.

2. Tavoite vuodelle 2050 mennessä 0 kuolemaa liikenteessä on hyvä, mutta kunnianhimoinen. Valitettavasti väyläverkoston kunnossapidosta ja perusparannuksista on leikattu niin merkittävästi, että yksistään nopeuksien alentaminen ei tue tavoitteen saavuttamista. Nopeuden alentamisilla voi olla myös negatiivisia vaikutuksia raskaaseen ajoneuvoliikenteeseen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kilpailukykyyn. Tieolosuhteet ovat merkittävässä roolissa turallisessa tieliikenteessä.

3. Suomussalmella Ämmänsaaren keskustan alueella on otettu käyttöön alueellinen nopeusrajoitus 30 km/h. Rajoitus koskee noin 6,5 katukilomeriä. Aikaisemmin vastaava nopeusrajoitus on ollut käytössä Ruukinkankaan koulun kohdalla n. 500 metrin matkalla. Taajama-alueilla nopeuden alentaminen on perusteltua, koska se lisää jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta, mutta ei merkittävästi lisää

ajoaikoja. Valtateillä pitkissä siirtymissä nopeuden alentamisen merkitys matka-aikoihin on huomattavampi.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

**Toimeksi
Tiedoksi**

Tekninen johtaja
Väylävirasto
